DİM İNGILIS DILI BURAXILIŞ VƏ QƏBUL İMTAHANLARI ÜZRƏ METODIK GÖSTƏRICILƏR

1. Mətnlərin Hazırlanmasına Qoyulan Ümumi Tələblər

İmtahan materiallarında istifadə olunan oxu və dinləmə mətnlərinin mövzu dairəsi Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən müəyyən edilmiş xüsusi kriteriyalara əsaslanır. Mətnlərin seçimində aşağıdakı mövzuların istifadəsinə icazə verilir və ya tamamilə qadağan edilir:

✔ İstifadə Olunan Mövzular

- Texnologiya
- Mədəniyyət və incəsənət
- Film və kino
- Heyvanlar
- Təbiət və ətraf mühit
- Geologiya
- Görməli yerlər
- Səyahət
- Tarix
- Coğrafiya
- Antropologiya
- Bioqrafiya
- Təhsil
- İdman
- İş
- Şəxsi münasibətlər

✖ İstifadə Olunmayan Mövzular

- Din
- Siyasət
- Təbii fəlakətlər
- Müharibələr
- Cinayətlər
- Soyqırım
- Gender məsələləri
- Diskriminasiya
- Fizika
- Kimya
- Biokimya
- Genetika
- Mühəndislik

2. Tam Orta Təhsil Səviyyəsində (11 İllik) Bacarıqlar Üzrə Test Tapşırıqları və Yeniliklər

Dinləmə Bacarığı (Listening)

Dinləmə bacarığının qiymətləndirilməsi 1 mətn və mətnə aid **4 qapalı tipli** test tapşırığı vasitəsilə həyata keçirilir. Tapşırıqlardan biri Doğru (True) və ya Yanlış (False) fikri müəyyən etməyi tələb edir.

Qiymətləndirmə şkalası:

- 4 doğru cavab — tam bal
- 3 doğru cavab — yarım bal
- 1 və ya 2 doğru cavab — 0 bal

Kurikulum Standartları ilə Uyğunluq:

- **6-cı sinif (1.1.2):** Dinlədiyini mətndəki yeni informasiyanı müyyən edir.
- **7-ci sinif (1.1.2):** Dinlədiyini mətndəki əsas fikri müəyyən edir.
- **10-cu sinif (1.1.2):** Dinlədiyini mətndəki fakt və hadisələri qruplaşdırır, ümumiləşdirmələr aparır.

Nümunə Tapşırıq (True/False):

Decide whether the statements are TRUE or FALSE.

№	Statement	Answer Options
4.1	It would take around a month to see all the artworks in the Louvre.	**A) True** B) False
4.2	Parts of the original fortress can still be seen.	**A) True** B) False
4.3	Less than half of the paintings are by French artists.	A) True **B) False**
4.4	Today the pyramid is used mainly as a decoration.	A) True **B) False**

3. Yazı İşlərinin Qiymətləndirilməsi Meyarları (Paragraph Writing)

Tam orta təhsil üzrə buraxılış imtahanlarında şagirdlərin xarici dildə yazı bacarığı (abzas/paragraph səviyyəsində) xüsusi analitik meyarlarla yoxlanılır.

Uğursuz Abzas Nümunəsi (Example of an Unsuccessful Paragraph):

> *"School uniforms are clothes. Many students wear uniforms in school. I think uniforms are okay. Students wear different clothes and sometimes they like it. Also, some students do not like uniforms. It is good and bad. For example, uniforms are blue in some schools. Students go to school every day and study many subjects. Also, there are many rules in school. Students have friends and they talk. Uniforms are not always comfortable. Some people say uniforms are good. I agree and disagree. Schools are important for students."*

Bu abzas niyə uğursuz hesab olunur? (Why is it unsuccessful?)

- **No clear topic sentence or controlling idea:** Aydın mövzu cümləsi və ya idarəedici ideya yoxdur.
- **Ideas are not well organized:** İdeyalar düzgün və məntiqi şəkildə təşkil edilməyib.
- **No reasons, facts or examples to support ideas:** Fikirləri dəstəkləyəcək səbəb, fakt və ya konkret nümunələr gətirilməyib.
- **Does not explain both sides clearly:** Hər iki tərəfi (lehinə/əleyhinə) aydın şəkildə izah etmir.
- **Few or no linking words:** Bağlayıcı sözlərdən (because, also, however, for example və s.) çox az istifadə olunub və ya düzgün istifadə edilməyib.

4. Qiymətləndirmə Cədvəli (Yazı İşləri üçün Bal Şkalası)

Bal	Meyarlar — Tapşırığın yerinə yetirilməsi
1 bal	• Paraqraf (abzas) seçilmiş xarici dildə və mövzuya/suala uyğun yazılıb; • Paraqrafın həcmi şərtə (**minimum 100 söz**) tamamilə uyğundur; • Abzasda aydın ifadə olunmuş əsas fikir (**topic sentence**), onu dəstəkləyən fikirlər və yekun fikir mövcuddur; • Paraqrafın tərkib hissələri arasındakı əlaqə tamamilə gözlənilib; mətn axıcıdır.
0.5 bal	• Paraqraf seçilmiş xarici dildədir və mövzuya əsasən uyğundur; • Paraqrafın həcmi 100 sözdən azdır (**minimum 70 söz**); • Paraqrafın struktur elementləri qismən mövcuddur (tərkib hissələrindən biri — məsələn, ya əsas cümlə, ya dəstəkləyən cümlələr yazılıb); • Yazı işinin tərkib hissələri arasındakı əlaqə qismən gözlənilib.
0 bal	• Paraqraf seçilmiş xarici dildə yazılsa da, anlaşılan deyil və (və ya) ifadə olunan fikirlər mövzunun adına uyğun deyil; • Paraqrafın həcmi 70 sözdən azdır; • Paraqrafın tərkib hissələri yoxdur; • Paraqraf tamamilə şablon/əzbər cümlələrdən ibarətdir və ya şərt olduğu kimi köçürülüb. *Bax: Qeyd 1 və Qeyd 2*

Vacib Qeydlər və Məhdudiyyətlər:

Qeyd 1: a) Yeritə yetirilməmiş, yazı müəllifini tanıtmaq məqsədilə abituriyentin özü və ya yaxınları, müəllimləri və s. barəsində məlumat yazılmış və ya təqdim olunan mövzulardan biri əvəzinə, hər hansı digər mövzuda və ya seçilmiş xarici dil əvəzinə digər dildə yazılmış, həmçinin oxunulması mümkün olmayan yazı işləri "0" balla qiymətləndirilir.
b) Hər hansı işarə vurulmuş, sadə qələmlə (karandaşla) yazılmış və üstündən qara/mürəkkəb qələmlə yazılmış işlər qiymətləndirilir, ancaq sistemdə xüsusi hissədə işarələnir.

Qeyd 2: A bəndi "0" balla qiymətləndirilərsə, B bəndi üzrə qiymətləndirmə aparılmır və yekun qiymət kimi "0" bal yazılır. B bəndi "0" balla qiymətləndirilərsə, C, D bəndləri üzrə qiymətləndirmə aparılmır.

Qeyd 3: Hər alt meyar üzrə bütün şərtlər ödənilərsə, esseyə həmin bənd üzrə maksimum bal verilir. Hər alt meyar üzrə şərtlərin çoxu və ya əsas hissəsi ödənilərsə müvafiq bal yazılır.

Qeyd 4: Eyni dil qaydalarına aid təkrarlanan səhvlər 1 (bir) səhv hesab olunur. Səhvlərin sayı sistemdə müvafiq xanada qeyd olunur.